

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 327/2022-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], bez právneho zastúpenia, proti rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 11C/25/2013 zo 16. apríla 2018, proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 12Co/48/2018 z 27. augusta 2019, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 9Cdo/243/2020 z 29. novembra 2021 a proti postupu advokáta JUDr. Jána Holotu, Komenského 35, Snina, takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**
2. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 23. februára 2022 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov (a postupom advokáta) označenými v záhlaví tohto uznesenia, ktoré navrhuje zrušiť a vrátiť vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.
2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal žalobu o zaplatenie sumy 700 eur proti advokátovi, ktorý ho zastupoval v inom predchádzajúcom konaní, tvrdiac, že ide o pohľadávku spočívajúcu v sume zaplatenej advokátovi za právne služby, ktoré nevykonával riadne, a preto ju považoval za plnenie bez právneho dôvodu. Okresný súd predmetnú žalobu zamietol rozsudkom č. k. 11C/25/2013 zo 16. apríla 2018 z dôvodu, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno.

3. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 12Co/48/2018 z 27. augusta 2019 tak, že odvolaním napadnutý rozsudok potvrdil. V odôvodnení uviedol, že odvolacie námietky nie sú dôvodné, pretože svoje rozhodnutie založil okresný súd okrem iného na dôkaze vykonanom na pojednávaní (oboznámenie so spisom z konania, v ktorom ho žalovaný zastupoval), o námietke zaujatosti zákonného sudcu vznesenej sťažovateľom bolo rozhodnuté nadriadeným súdom negatívne a na opakujúce sa námietky sa neprihliada, viacnásobnú zmenu žaloby v odvolacom konaní krajský súd s poukazom na § 371 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) nemohol pripustiť a o ustanovenie právneho zástupcu je s účinnosťou od 1. januára 2012 potrebné požiadať Centrum právnej pomoci. Nesúhlas sťažovateľa s prejednaním veci krajským súdom z obsahovej stránky nespĺňal predpoklady kvalifikovaného návrhu na prikázanie veci, preto ostal bez právnej relevancie. Sťažovateľ tiež vyjadril nesúhlas s prejednaním veci bez pojednávania, k čomu krajský súd uviedol, že sťažovateľ nenavrhol žiadne nové dôkazy a neuplatnil novoty v odvolacom konaní, preto nebolo na mieste nariadovať pojednávanie v súlade s § 384 ods. 1 až 3 CSP.

3. Sťažovateľ podal dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením č. k. 9Cdo/243/2020 z 29. novembra 2021 odmietol ako procesne neprípustné, pretože neboli splnené zákonné podmienky jeho meritórneho prejednanía. Sťažovateľ, ktorý nespĺňa predpoklady § 429 ods. 2 CSP (výnimky z povinného zastúpenia), nebol zastúpený advokátom v dovolacom konaní a jeho dovolanie podané v dovolacej lehote nebolo spísané advokátom, čo nie je možné dodatočne reparaovať. Sťažovateľ bol v rámci prípravy spisu na predloženie na dovolacie konanie vyzvaný okresným súdom na predloženie plnej moci na zastupovanie v konaní, tento nedostatok však neodstránil.

4. Z príloh ústavnej sťažnosti ďalej vyplýva, že uznesením okresného súdu z 8. januára 2020 bolo rozhodnuté o tom, že sťažovateľ nie je povinný nahradiť žalovanému trovy konania (na prvom stupni ani odvolacieho konania). Uznesením okresného súdu z 1. apríla 2020 bolo sťažovateľovi priznané oslobodenie od súdneho poplatku za dovolanie v celom rozsahu a uznesením zo 6. mája 2020 mu bol vrátený už uhradený poplatok v sume 1 284 eur.

II.

Sťažnostná argumentácia

5. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou namieta, že jeho vec nebola na žiadnom z označených všeobecných súdov riadne prerokovaná a spravodlivo rozhodnutá. Sťažovateľ je presvedčený o zaujatom a korupčnom správaní všetkých involvovaných sudcov, ako aj celého súdneho systému vrátane žalovaného advokáta. Je presvedčený, že by v konaní nebol úspešný ani v prípade splnenia právneho zastúpenia. Je toho názoru, že jeho argumenty a dôkazy v celom konaní boli ignorované, rozhodnutia neposkytujú odpovede na rozhodujúce argumenty. Nesúhlasí s tým, že v jeho veci nebolo vykonané pojednávanie na žiadnom stupni sústavy všeobecných súdov. Namieta, že žalovaný advokát sa výslovne vzdal nároku na trovy tohto konania a napriek tomu mu ich okresný aj krajský súd priznali. Poukázal aj na to, že mu bol nesprávne vyrubený poplatok za dovolanie. Cíti sa byť podvedený a svoj neúspech v konaní pripisuje korupčnému správaniu sudcov. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu dovolacieho súdu namieta, že sa vôbec nezaoberal jeho dovolaním. V dovolaní popísal všetky nezákonnosti v konaní a predložil dôkazy, na čo najvyšší súd vôbec neprihliadol.

6. Sťažovateľ zároveň požiadal o ustanovenie advokáta na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom s poukazom na svoje majetkové pomery (viacero exekučných konaní a príjem dôchodcu).

III.

Predbežné prerokovanie sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu:

7. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu bol sťažovateľ oprávnený podať odvolanie, čo aj využil. Odvolanie predstavovalo účinný prostriedok, prostredníctvom ktorého krajský súd poskytoval ochranu základnému právu, ktorého porušenie sťažovateľ namieta v ústavnej sťažnosti. Je tak naplnená ústavná podmienka pre aktiváciu princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“), ktorá ústavnému súdu odníma právomoc konať a rozhodovať o ochrane označeného základného práva napadnutým rozsudkom okresného súdu. Preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu označených práv postupom advokáta:

8. V tejto časti sťažovateľ poukazuje na samotný dôvod podania žaloby, ktorý však v konaní nepreukázal, ostal v rovine tvrdení žalobcu, ktoré žalovaný poprel. Všeobecné sudy preto ustálili, že neunesol dôkazné bremeno k svojim tvrdeniam, čo bolo dôvodom zamietnutia žaloby. Pokiaľ však ide o porušenie označených práv (na súdnu ochranu a spravodlivý proces) konaním žalovaného advokáta, ústavná sťažnosť neponúka žiadnu skutkovú a právnu argumentáciu súvisiacu s tvrdeným porušením týchto práv. Ide teda o nedostatok obligatórnej náležitosti ústavnej sťažnosti, ktorý je dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde. Zároveň vo vzťahu k označeným právam je advokát subjektom trpiacim nedostatkom pasívnej procesnej legitímácie, pretože oprávneniam plynúcim z čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru zodpovedá povinnosť na strane súdu alebo iného orgánu verejnej moci.

III.3. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu:

9. Ústavný súd vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie práva vykonanej všeobecnými súdmi s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

10. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné sudy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné sudy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto právomoc ústavného súdu nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (pozri. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

11. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 20/02, III. ÚS 152/03).

12. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ využil svoje právo podať proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd, ktorý v prípade zistenia zásahu do základných práv alebo slobôd sťažovateľa rozsudkom krajského súdu bol zároveň povinný týmto právam alebo slobodám poskytnúť ochranu. Je tak naplnená ústavná podmienka pre uplatnenie princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorá ústavnému súdu odníma právomoc konať a rozhodovať o ochrane označených základných práv i práva napadnutým rozsudkom krajského súdu.

13. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

III.4. K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu:

14. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane pripomína (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 159/08, IV. ÚS 596/2012, III. ÚS 365/2017), že otázku, kedy je prípustné dovolanie, rieši zákon, t. j. ide o otázku zákonnosti, a preto posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práv sťažovateľa v prípade. To platí o to viac, že ústavný súd akceptuje, že otázka posúdenia, či sú splnené zákonné podmienky prípustnosti dovolania, patrí v zásade do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017).

15. Vychádzajúc z citovanej judikatúry, v zmysle ktorej posudzovanie splnenia podmienok dovolacieho konania je v zásade vo výlučnej právomoci najvyššieho súdu a zohľadňujúc argumentáciu sťažovateľa v jeho sťažnosti podľa čl. 127 ústavy sa úloha ústavného súdu v posudzovanej veci obmedzuje na posúdenie, či najvyšší súd v napadnutom uznesení dostatočným, a teda ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil svoj záver o odmietnutí dovolania. Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je totiž právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné (ťažiskové) otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (porov. právnu vetu nálezu III. ÚS 260/07; ďalej napr. aj II. ÚS 439/2016).

16. Ústavný súd v prejednávanej veci nezistil taký výklad a aplikáciu relevantných právnych ustanovení, ktorých účinky by boli nezlučiteľné s označenými právami sťažovateľa alebo ktoré by popierali samotný obsah a zmysel aplikovaných noriem. Ústavný súd považuje najvyšším súdom poskytnuté zdôvodnenie odmietnutia dovolania za ústavne akceptovateľné, pretože jasne a zrozumiteľne formuloval neodstrániteľný nedostatok podaného dovolania (že nebolo spísané advokátom, pozn.) a zároveň jasne pomenoval, že tento nedostatok procesných podmienok konania mu bráni veci meritórne prejednať.

17. Z uvedených dôvodov ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a označenými základnými právami sťažovateľa nezistil takú príčinnú súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vyslovenia ich porušenia po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto odmietol aj túto časť ústavnej sťažnosti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.5. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

18. Ústavný súd môže rozhodnúť o ustanovení právneho zástupcu v konaní pred ním, ak sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu:

- (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu,
- (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť a to, že
- (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

19. Za zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, ústavný súd považuje nespĺnenie neodstrániteľných podmienok konania ako je nedostatok právomoci ústavného súdu, oneskorenosť podania ústavnej sťažnosti, jej zjavnú neopodstatnenosť alebo neprípustnosť.

20. V okolnostiach posudzovanej veci ústavný súd dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, čo je potrebné považovať za zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a preto nie je splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, v dôsledku čoho nemožno žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu vyhovieť.

21. Nad rámec uvedeného však vzhľadom na vyšší vek sťažovateľa a prejavenu nedôveru v súdny systém považuje ústavný súd za vhodné doplniť k jednotlivým námietkam sťažovateľa nasledovne:

– Žaloba o zaplatenie sumy 700 eur bola v jeho prípade zamietnutá z dôvodu, že svoje tvrdenia nepreukázal (nepredložil doklad o zaplatení sumy), pričom sporové strany sú povinné každé svoje právne významné tvrdenie preukázať dôkazmi. Ak si žalobca takýto doklad pri odovzdaní peňazí nevyžiada, znáša dôkaznú núdzu, ktorá v súlade s právnymi predpismi vyústi do zamietnutia žaloby. Takýto postup v konaní je štandardný a nie je prejavom korupčného správania sudcu.

– Pokiaľ ide o námietku, že sa neuskutočnilo pojednávanie, je potrebné dodať, že na okresnom súde sa pojednávania uskutočnili 5. septembra 2013 a 13. júna 2017, na ktorých sa sťažovateľ osobne zúčastnil. V odvolacom konaní sa nariaďuje pojednávanie v zásade len vtedy, ak je potrebné doplniť alebo zopakovať dokazovanie pred odvolacím súdom, čo nebol tento prípad, pretože sporové strany nové dôkazy neuplatňovali. Dovolacie konanie sa uskutočňuje v zásade bez pojednávania (pretože sa v ňom riešia najmä právne otázky). Uvedené zvlášť platí v prípade, ako je tento, keď bolo potrebné dovolanie odmietnuť, pretože nie sú splnené ani procesné podmienky pre ďalšie konanie.

– Z odôvodnení jednotlivých napadnutých rozhodnutí vyplýva, že argumentmi sťažovateľa sa všeobecné súdy zaoberali v tom rozsahu, ako to procesné právo pripúšťa a požaduje. Vzhľadom na formalizovaný priebeh súdneho konania a uplatňovanie koncentračnej zásady je vždy vhodnejšie, aby sa žalobca nechal zastúpiť kvalifikovaným právnym zástupcom. Je to jeho právo, nie však povinnosť. V prípade nedostatku finančných prostriedkov má sťažovateľ možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie pomoci. V dovolacom konaní je však právne zastúpenie advokátom vzhľadom na komplikovanosť procesu a zložitosť právnej

problematiky povinné už pri spísaní dovolania. Vyžadovanie zastúpenia nie je prejavom snahy o „zbavenie sa veci“ zo strany najvyššieho súdu alebo odmietnutia sa vecou zaoberať, ako to pociťuje sťažovateľ, ale dodržiavanie rovnakých zákonných podmienok, ktoré boli zakotvené práve pre účely ochrany práv dovolateľa. Čím kvalifikovanejšie je totiž dovolanie formulované, tým väčšiu šancu na úspech má.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júna 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu